

Nyfo AB
info@fokusskolan.se

2017-06-12
Dnr 400-2016:6993

Rektor
Joachim.arlebrant@fokusskolan.se

Beslut

för Fokusskolan i Nyköpings kommun efter kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ämne/ämnen de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektor, givet situation med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7-9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Fokusskolan ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Fokusskolan den 3 maj 2017 samt hade en kompletterande intervju med rektorn den 1 juni 2017. Besöket genomfördes av utredare Malin Lundquist och Carina Nilsson. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

Fokusskolan är en fristående skola i Nyköpings kommun. Skolans huvudman är Nyfo AB. Fokusskolan har 59 elever i årskurserna 7-9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor har skolan 12 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Rektorns uppgifter visar att 9 av de undervisande lärarna saknar behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering behöver utvecklas inom flera områden som omfattas av denna granskning.

Granskningen visar att rektorn arbetar för att rekrytera behöriga lärare för undervisningen. Rektor inhämtar kunskaper om lärarnas utbildning och behörighet och för diskussioner med lärare som saknar legitimation om eventuell utbildning för att dessa ska få behörighet.

Granskningen visar att skolans utvecklingsarbete kring formativ bedömning bidrar till att lärarna har en gemensam utgångspunkt då de bland annat diskuterar pedagogiska planeringar och bedömningsfrågor.

På skolan pågår även ett arbete med en gemensam lärplattform som ska göra allt material kring lärares planeringar och bedömning av elevers kunskapsutveckling tillgängligt för såväl elever, vårdnadshavare, kollegor som rektorn. Detta för att det ska bli tydligt för eleverna vad undervisningen syftar till och utifrån vad de bedöms liksom för att allt material ska finnas tillgängligt vid exempelvis lärarbyte. Det varierar emellertid hur lärarna dokumenterar och förvarar sina planeringar och det bedömningsmaterial som utgör underlag vid betygsättning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte fullt ut organiserar undervisningen för att eleverna i så hög omfattning som möjligt ska undervisas av behöriga lärare. Skolinspektionen bedömer att rektorn tillsammans med lärarna behöver utarbeta fungerande rutiner för att överlämna information om undervisningens innehåll och elevernas kunskapsutveckling vid lärarbyten. Detta för att säkerställa att eleverna får en sammanhållen undervisning med kontinuitet oaktat lärarbyten. Utöver det finns det behov av att stärka samverkansformerna på skolan i arbetet med bedömning och betygsättning. Här följer en närmare redogörelse av identifierade utvecklingsområden.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektor behöver utveckla arbetet med att använda behöriga lärare i undervisningen.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att eleverna i årskurserna 7-9 i flera ämnen undervisas av obehöriga lärare trots att det på skolan finns lärare som är behöriga för undervisningen i en del av dessa ämnen. Om rektorn i högre utsträckning beaktade lärarnas behörighet i organisationen skulle eleverna i större utsträckning undervisas av behöriga lärare. Rektorn uppger att han inför nästa läsår planerar att beakta lärarnas behörighet i större utsträckning vid tjänstefördelningen.

Skolinspektionen bedömer därmed att fördelningen av behöriga lärare i högre utsträckning bör utgå från elevernas rätt till att undervisas av behöriga lärare. Det skulle medföra att eleverna skulle undervisas av behöriga lärare i fler ämnen.

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att eleverna får en sammanhållen undervisning med kontinuitet oaktat lärarbyten.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att det är bestämt att lärarna kontinuerligt ska använda skolans lärplattform för att åskådliggöra pedagogiska planeringar och bedömningar av elevers kunskapsutveckling. Det framgår dock att det varierar i vilken grad lärarna gör det. Det finns lärare som använder lärplattformen till all dokumentation som rör undervisningen, medan andra lärare istället har sina planeringar och bedömningsunderlag i pärmar eller i sin egen dator. Under terminstid följer rektorn inte upp om lärarna använder sig av lärplattformen, utöver att rektorn ibland vikarierar och då får kännedom om lärarnas olika sätt att dokumentera sin undervisning. Rektorn uppger att det vid terminsslut finns krav på att lärarna ska gå igenom sitt material på lärplattformen och att lärarna då retroaktivt måste lägga ut det material som saknas. Lärarna var inte medvetna om detta krav. Det framkommer att då lärarna gör olika leder det ibland till att överlämningar mellan lärare brister, både gällande själva undervisningen och bedömningen av elevernas kunskapsutveckling, då det inte alltid finns ett relevant underlag för vidtagande lärare att ta vid.

Skolinspektionen bedömer att eleverna inte alltid får en undervisning som på såväl kort som lång sikt planeras och genomförs med genomtänkt progression och vars innehåll löpande relaterar till tidigare moment. Skolinspektionen bedömer att rektorn tillsammans med lärarna behöver utarbeta fungerande rutiner för att överlämna information om undervisningens innehåll och elevernas kunskapsutveckling vid lärarbyten. Detta för att säkerställa att eleverna får en sammanhållen undervisning med kontinuitet oaktat lärarbyten.

- Rektor behöver utveckla arbetet med att lärare ges stöd i arbetet med att bedöma elevers kunskaper och förmågor.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Granskningen visar att eleverna upplever att det är en stor variation hur tydligt det är för dem vad lärarna utgår från i sina bedömningar. I de ämnen eller arbetsområden där de kontinuerligt får en återkoppling på sin kunskapsutveckling och då dessa är kopplade till kunskapskraven blir bedömningen tydlig. I andra ämnen får eleverna mer sällan återkoppling och är då återkopplingen exempelvis enbart en summa på ett prov, är det inte alltid tydligt för eleverna vad de behöver utveckla.

Granskningen visar att det på Fokusskolan pågår ett utvecklingsarbete kring formativ bedömning. Detta arbete har pågått under några läsår och lärarna uppger att det bidrar till att lärarna utvecklar en samsyn kring exempelvis läroplanens begrepp gällande bedömning och betygsättning. Fokusskolans förstelärare har i uppdrag att informera lärarna om aktuella frågor kring bedömning och betygsättning. Lärarna ges även möjlighet att vid något enstaka tillfälle under ett läsår diskutera med ämneskollegor kring bedömning och betygsättning. Detta sker då i samarbete med andra fristående skolor. Utöver detta så finns det inget organiserat stöd i bedömningsarbetet för obehöriga lärare, utan det blir upp till varje lärare att söka stöd hos en kollega. Lärarna och rektorn har tilltro till att lärare söker stöd i bedömningsarbetet vid behov. Lärarna har dock erfarenheter av att det inte alltid görs.

Skolinspektionen bedömer därmed att rektorn måste utveckla arbetet med att stödja lärare i deras arbete att bedöma elevernas kunskaper. I detta ingår stöd till läraren för att hitta ändamålsenliga bedömningsformer och bedömningsituationer i olika ämnen.

Uppföljning

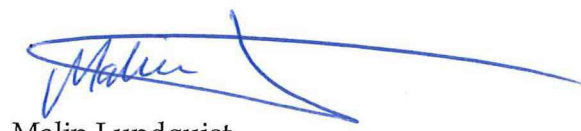
Huvudmannen ska senast den 1 januari 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till *skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se*, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:6993) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Malin Lundquist
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn-->

[granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/](#)

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.